

Vzdělávací oblast – Člověk a příroda

Vyučovací předmět: **Fyzika**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Fyzika umožňuje žákovi poznávání příroda jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovednosti žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty interpretovat. Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, v běžném životě. Předmět fyzika seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních jevů, souvislosti a vztahy mezi nimi. Vyučovací předmět fyzika je zařazen samostatně v 6. – 9. ročníku v hodinové dotaci 2, 2, 2, 2.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Enviromentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí

- vztah člověka k životnímu prostředí
- základní podmínky života

Mediální výchova – kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení

- Práce v realizačním týmu

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení: učíme žáka různým metodám poznávání přírodních objektů, vlastností a jevů, učíme žáky plánovat, vyhledávat, zpracovat potřebné informace, podporujeme využívání výpočetní techniky

Kompetence k řešení problému: vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit, rozvíjíme schopnost objeovat a formulovat problém

Kompetence komunikativní: vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování a argumentaci, klademe důraz na „kulturní“ úroveň vyjadřování, podporujeme sebekritiku, důsledně vyžadujeme dodržování dohodnutých pravidel – řád učebny

Kompetence sociální a personální : vedeme žáky k dovednosti společného hledání optimálních řešení problémů, učíme žáky pracovat v týmech, rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role, podporujeme integraci žáků s e speciálními vzdělávacími potřebami

Kompetence občanské: vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití fyziky, vedeme je k odpovědnosti za své zdraví, netolerujeme agresivní a hrubé chování, podporujeme vzájemnou pomoc žáků, učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc

Kompetence pracovní: vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme je optimálně plánovat, získaná data zpracovávat a vyhodnocovat, učíme je využívat moderní technologie, sledovat vývoj, seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochraně při práci, různými formami – exkurze, besedy – seznamujeme žáky s různými profesemi blízkými fyzice.

Kompetence k digitální: vedeme žáky k maximálnímu využívání digitální techniky při osvojování učiva

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
Člověk a příroda	Fyzika	6.
Výstupy žáka ZŠ Kácov	Učivo-obsah	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozlišuje termín těleso a látka ▪ Umí vysvětlit rozdíl mezi vlastnostmi látek 	Látka a těleso	PT Os. a soc.v. TO řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Umí objasnit, kdy dochází k vzájemnému silovému působení ▪ Chápe důležitost působení gravitační síly na život 	Vzájemné působení těles	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice neustále pohybují a vzájemně na sebe působí ▪ umí objasnit pomocí částicové stavby rozpínavost plynů, tekutost, stálý tvar krystalických látek, skupenství ▪ zná složení atomu ▪ chápe rozdíl mezi atomem a molekulou 	Částicová stavba látek Atomy a molekuly	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí zeledovat těleso třením a tento jev vysvětlit ▪ umí určit, jak se k sobě budou chovat zeledovaná tělesa 	Elektrické vlastnosti látek Elektrické pole	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí odlišit na magnetu póly, netečné pásmo ▪ umí pokusně znázornit mg pole a indukční čáry ▪ umí používat kompas 	Magnetické vlastnosti látek Magnety přírodní a umělé Magnetické pole Země	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí změřit rozměry kvádra a krychle ▪ umí vyjádřit výsledek měření číselnou hodnotou ▪ určí aritmetický 	Měření fyzikálních veličin Délka, základní jednotky	PT med. V. TO práce v realizačním týmu – proj.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ průměr ▪ umí převádět jednotky 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí změřit objem tělesa odměrným válcem i výpočtem ▪ umí určit pokusem objem pevného tělesa ▪ umí převádět jednotky 	Objem	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ovládá určení hmotnosti tělesa laboratorními vahami ▪ umí zvolit vhodné měřidlo ▪ umí převádět jednotky 	Hmotnost	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí určit hustotu tělesa výpočtem ▪ umí použít vzorce ▪ umí převádět jednotky 	Hustota Výpočet hmotnosti a objemu	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí měřit čas stopkami ▪ ovládá převádění jednotek 	Čas	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí vysvětlit důsledky změn objemu těles při změnách teploty ▪ umí sestrojít graf ▪ určí typy teploměrů 	Teplota Změna teploty vzduchu v průběhu času	PT med.v. TO kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
Člověk a příroda	Fyzika	7.
Výstupy žáka ZŠ Kácov	Učivo-obsah	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Chápe pojem relativní v souvislosti s klidem a pohybem ▪ Umí popsat a odlišit pohyb podle tvaru trajektorie 	<p style="text-align: center;">Pohyb a klid tělesa</p> <p style="text-align: center;">Pohyb přímočarý a křivočarý</p> <p style="text-align: center;">Pohyb posuvný a otáčivý</p>	PT osob.a soc.v. TO řešení problémů a rozhodovací dovednosti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Umí odlišit rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb ▪ Ovládá vzorce pro s, v, t ▪ umí vypočítat průměrnou rychlost ▪ umí převádět jednotky rychlosti ▪ užívá graf k zjišťování s,v,t 	<p style="text-align: center;">Rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb</p> <p style="text-align: center;">Vzorec pro výpočet rychlosti</p>	PT med. V. TO práce v realizačním týmu – proj.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe souvislost mezi gravitační silou a hmotností ▪ chápe pojem rovnováha ▪ určí v konkrétní situaci druhy sil působící na těleso, jejich velikosti a směry ▪ umí skládat síly stejného a opačného směru ▪ umí určit výslednou sílu, výslednici ▪ umí experimentálně určit těžiště ▪ využívá poznatku, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese 	<p>Síla</p> <p>Vzájemné silové působení</p> <p>Gravitační síla</p> <p>Znázornění síly</p> <p>Skládání sil</p> <p>Těžiště</p> <p>Účinky síly</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ výpočtem určuje velikost tlaku, tlakové síly a plochy ▪ chápe tlak jako fyzikální veličinu, kterou lze měnit ▪ na praktických příkladech uvádí důležitost zvětšení nebo zmenšení tlaku 	<p>Deformační účinky síly</p> <p>Tlak</p> <p>Tlaková síla</p> <p>Tlak v praxi</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ používá poznatek, že třecí síla je přímo úměrná tlakové síle, souvisí s materiálem a drsností stykových ploch <p>určuje na příkladech z praxe, kdy je třecí sílu nutné zvětšit nebo zmenšit</p>	<p>Třecí síla</p> <p>Třecí síla v praxi</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe význam Pascalova zákona v souvislosti s hydraulickým zařízením ▪ umí vysvětlit důsledky působení gravitační síly na kapalinu ▪ výpočtem určuje hydrostatický tlak 	<p>Mechanické vlastnosti kapalin</p> <p>Pascalův zákon</p> <p>Hydraulické zařízení</p> <p>Archimedův zákon</p> <p>Hydrostatický tlak</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyvodí, zda se těleso potápí, klesá nebo plove 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe podstatu tlakoměrů ▪ uvede, jak se mění atmosferický tlak s výškou 	<p>Mechanické vlastnosti plynů</p> <p>Atmosferický tlak</p> <p>manometry</p>	<p>PT med.v. TO kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 		

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
Člověk a příroda	Fyzika	8.
Výstupy žáka ZŠ Kácov	Učivo-obsah	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Početně určuje pohybovou a polohovou energii ▪ U pohybu těles v gravitačním poli Země určí, kdy dochází ke změně polohové energie 	<p>Polohová energie</p> <p>Pohybová energie</p> <p>Přeměna</p>	<p>PT osob. A soc. v. TO řešení problému a rozhodovací schopnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktivně používá vzorce pro výpočet mechanické práce a výkonu ▪ rozlišuje pojmy příkon a výkon ▪ chápe význam účinnosti ▪ Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem 	<p>Mechanická práce</p> <p>Výkon, účinnost</p>	<p>PT med.v. TO kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí vysvětlit pojem vnitřní energie ▪ chápe význam slov tepelný vodič, izolant ▪ odlišuje pojmy teplo a teplota 	<p>Vnitřní energie</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí zdůvodnit na čem závisí teplo přijaté při tepelné výměně ▪ 	<p>Teplo přijaté a odevzdané</p> <p>Měrná tepelná kapacita</p>	<p>PT med. V. TO práce v realizačním týmu – proj.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe za jakých podmínek dochází ke 	<p>Změny skupenství</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ změnám skupenství ▪ dokáže pracovat s tabulkami ▪ rozpozná na čem závisí rychlost vypařování ▪ řeší problémové úlohy 	<p style="text-align: center;">Tání, tuhnutí</p> <p style="text-align: center;">Vypařování, var</p> <p style="text-align: center;">Kapalnění</p> <p style="text-align: center;">Pístové spalovací motory</p>	<p style="text-align: center;">PT env.v. TO vztah člověka k prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozhodne, kdy se jedná o kladný nebo záporný iont podle počtu elektronů ▪ umí vysvětlit působení el. pole na vodič a izolant ▪ ověří, zda je těleso el. nabitě ▪ sestaví jednoduchý el. obvod 	<p style="text-align: center;">Elektrické pole</p> <p style="text-align: center;">Elektrické vlastnosti látek</p> <p style="text-align: center;">Elektroskop</p> <p style="text-align: center;">Vodič a izolant</p> <p style="text-align: center;">Síločáry el. pole</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ovládá zapojení ampérmetru a voltmetru do obvodu ▪ umí vysvětlit el. odpor a na čem závisí ▪ zná zdroje el. napětí ▪ chápe funkci pojistky v obvodu ▪ dokáže zapojit spotřebiče za sebou a vedle sebe ▪ chápe význam tepelných účinků proudu 	<p style="text-align: center;">Elektrický proud</p> <p style="text-align: center;">Elektrické napětí</p> <p style="text-align: center;">Elektrický odpor</p> <p style="text-align: center;">Zapojení spotřebičů paralelně a seriově</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí určit nutné podmínky pro vznik a šíření zvuku ▪ chápe nutnost ochrany před nadměrným hlukem ▪ umí určit vztah mezi výškou tonu a kmitočtem ▪ odraz zvuku na překážce 	<p style="text-align: center;">Zvukové jevy</p> <p style="text-align: center;">Šíření zvuku</p> <p style="text-align: center;">Ton</p>	<p style="text-align: center;">PT env.v. TO lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
Člověk a příroda	Fyzika	9.
Výstupy žáka ZŠ Kácov	Učivo-obsah	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Určuje severní a jižní pol cívkou s proudem 	Elektromagnetické jevy	PT med.v. TO práce v realizačním týmu

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ověří, zda je v okolí cívky magnetické pole ▪ Umí vysvětlit podstatu elmg indukce ▪ Umí vysvětlit činnost elektromotoru ▪ 	<p style="text-align: center;">Magnetické pole cívky</p> <p style="text-align: center;">Elektromotor</p> <p style="text-align: center;">Elektromagnetická indukce</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše princip vzniku střídavého proudu ▪ umí vysvětlit činnost transformátoru ▪ chápe princip výroby elektrické energie ▪ problém dopadu na životní prostředí ▪ používá s porozuměním transformační poměr 	<p style="text-align: center;">Střídavý proud</p> <p style="text-align: center;">Transformátor</p> <p style="text-align: center;">Výroba a přenos elektrické energie</p>	<p style="text-align: center;">PT med.v. TO kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ověří pokusem podmínky průchodu el. proudu obvodem ▪ umí vysvětlit podstatu vedení proudu v různých látkách ▪ chápe význam elektronických součástek v praxi 	<p style="text-align: center;">Vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech a polovodičích</p> <p style="text-align: center;">Dioda</p> <p style="text-align: center;">Tranzistory</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí rozlišit důsledky nesprávného používání ▪ zná zásady správného používání 	<p style="text-align: center;">Bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji</p>	<p style="text-align: center;">PT osob. A soc. v. TO řešení problému a rozhodovací schopnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zná zdroje elmag záření ▪ rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které pouze odráží ▪ umí vysvětlit zatmění Slunce a Měsíce ▪ rozliší různá optická prostředí ▪ charakterizuje bodový a plošný zdroj světla ▪ obnovitelné zdroje energie 	<p style="text-align: center;">Elektromagnetické vlnění</p> <p style="text-align: center;">Optika</p> <p style="text-align: center;">Zdroje světla</p> <p style="text-align: center;">Šíření světla</p> <p style="text-align: center;">Rychlost světla</p> <p style="text-align: center;">Slunce</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvětlí zákon odrazu ▪ rozpozná duté a kulové zrcadlo, 	<p style="text-align: center;">Odraz světla na rozhraní dvou prostředí</p>	

<p>ohnisko, ohniskovou vzdálenost</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše, jak se chovají paprsky ▪ umí vytvořit graficky obraz ▪ 	<p>Zákon odrazu</p> <p>Zobrazení zrcadlem</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí vysvětlit proč dochází k lomu světla ▪ chápe rozdíl mezi spojkou a rozptylkou ▪ krátkozrakost a dalekozrakost oka ▪ chápe zákon lomu, prostředí opticky řidší, hustší 	<p>Lom světla</p> <p>Čočky</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápe rozklad světla optickým hranolem ▪ zná spektrální barvy ▪ umí vysvětlit vznik duhy 	<p>Rozklad světla</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ umí vysvětlit pojem radioaktivity ▪ umí rozlišit vlastnosti různých typů záření ▪ chápe význam využití jaderné energie ▪ dokáže vysvětlit nebezpečí zneužití jaderné energie ▪ vysvětlí princip jaderného reaktoru ▪ vysvětlí princip řetězové reakce 	<p>Radioaktivita</p> <p>Využití jaderného záření</p> <p>Jaderná energetika</p> <p>Ochrana před zářením</p> <p>Jaderný reaktor</p> <p>Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p>	<p>PT env.v. TO lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>PT env.v. TO vztah člověka k prostředí</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ objasní střídání dne a noci ▪ charakterizuje Sluneční soustavu ▪ orientuje se v mapě hvězdné oblohy ▪ sleduje vývoj v této oblasti 	<p>Země a vesmír</p> <p>Sluneční soustava</p> <p>Kosmický výzkum</p>	<p>PT env.v. TO základní podmínky života</p>
Systematizace učiva ZŠ		